

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/97/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3214201594
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3214201594.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Martinákovovej v právnej veci navrhovateľa M. M., s.r.o., so sídlom J. Y. XXXX/XX, X. H., XXX XX J. 1, O. republika, A. XX XXX XXX, v konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou O. J., s.r.o., so sídlom L., D. 4, proti odporcovi Z. Y., bytom L. nad L., K nemocnici XXX/XX, o zaplatenie XXX,XX eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č.k. 4C/56/2014-32 zo dňa 10. novembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd pripúšťa čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto zamietajúcej časti **z r u š u j e** a konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne **z a s t a v u j e**.
Rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšujúcej napadnutej zamietajúcej výrokovej časti a vo výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa uplatnený procesným postupom podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktorým sa ako majiteľ zmenky nadobudnutej indosamentom od spoločnosti J., s.r.o. domáhal voči odporcovi ako vystaviteľovi vlastnej zmenky zaplatenia zmenkovej sumy 610,78 eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 610,78 eur od 15.05.2009 do zaplatenia, s úrokom 6 % ročne zo sumy 610,78 eur od 18.09.2009 do zaplatenia, ako aj zaplatenia zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 2,04 eur, a náhrady trov konania. Zároveň odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil poukazom na § 39, § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53 ods. 4 písm. k/, l/ Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka, čl. I. § 5 ods. 1, 2, 3, čl. I. § 10, čl. I. § 11 ods. 1, čl. I. §14 ods.1, čl. I. § 17, čl. I. § 48 ods. 1 bod 2, čl. I. § 77 ods. 1, 2, zák. č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový. Súd prvého stupňa v súlade s ustálenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ex offo skúmal, či v danom prípade nejde o spotrebiteľský právny vzťah na ktorý je potrebné aplikovať normy spotrebiteľského práva zabezpečujúce ochranu spotrebiteľa, keďže remitent (J., s.r.o.) je známym poskytovateľom spotrebiteľských úverov. Súd prvého stupňa z registra tamojšieho súdu „Er“ zistil že na podklade zmluvy o úvere označenej v zmenke bolo vedené exekučné konanie pod sp. zn. XEr/XXX/XXX a z tohto spisu vyhotovil fotokópiu zmenky o úvere 3810163, uzavretú medzi veriteľom Pohotovosť s.r.o. Bratislava a odporcom dňa 18.12.2008. Súd prvého stupňa dokazovaním zistil, že dňa 18.12.2008 uzatvorila spoločnosť J., s.r.o., s odporcom na predtlačenom formulári zmluvu o úvere, podľa ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 10.000 Sk (ďalej len "zmluva o úvere"). V bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmeniek, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho

z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi vystavil dlžník (vystaviteľ) dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh. Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že remitent je oprávnený vyplniť druhú nevyplnenú zmenku v prípade, ak zmenka, ktorá bola vyplnená ako prvá, bola zničená alebo stratená, a to tak, že zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia druhej zo zmeniek a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na druhej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh. Vzhľadom na vyššie citované ustanovenia bodu 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmeniek), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená navrhovateľom bola vystavená odporcom ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s bodom 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy bol do zmenky doplnený dodatočne, o čom svedčí aj iný spôsob vyplnenia týchto údajov v porovnaní s údajmi o vystaviteľovi, mieste a dátume vystavenia zmenky (písané rukou). Predmetom tohto konania je teda nárok navrhovateľa vyplývajúci z vlastnej vistazmenky vystavenej odporcom pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov spoločnosti J., s.r.o., zo zmluvy o úvere. V prvom rade súd považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky. Uvedená zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou, keďže napíňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú J., s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a odporca ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Podľa názoru súdu sa v danom prípade jedná o spotrebiteľský úver, upravený zákonom č. 258/2001 Z. z. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (dohoda o zrážkach zo mzdy, niekoľkonásobné zmluvné pokuty vrátane tzv. "poplatku z dôvodu neplnenia záväzkov dlžníka", dve blankozmenky) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti J., s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa bodu 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007. Súd prvého stupňa bol toho názoru, že právo na vyplnenie blankozmenky nemohlo vzniknúť aj z toho dôvodu, že dohoda o vyplnení zmenky (ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktorých obsah a ani konkrétne znenie nebolo so spotrebiteľom individuálne dohodnuté) je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z toho dôvodu je neplatná, podľa § 53 ods. 4 písm. k) a o) Občianskeho zákonníka, pretože stavia spotrebiteľa do výrazne nevýhodného postavenia a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Na základe ustanovenia čl. 5 bod 1 Nariadenia rozhodol vo veci bez pojednávania napadnutým rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrhu vyhovieť. Uviedol, že odporkyňa nedoručila prvostupňovému súdu odpoveď /čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia/, no prvostupňový súd napriek tomu nevyhovel návrhu, čo je v rozpore s čl. 7 ods. 3 Nariadenia, podľa ktorého, ak sa súdu nedoručí odpoveď dotknutej

strany v stanovenej lehote, súd vydá rozsudok, ktorým rozhodne o pohľadávke alebo protipohľadávke. Prvostupňový súd vykonal dokazovanie nad rámec oboznámenia predloženej zmenky a toto ďalšie dokazovanie vykonal bez návrhu účastníkov pričom neboli splnené podmienky ustanovenia § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. pre výnimočné vykonanie nenavrhovaných dôkazov. Toto dokazovanie navyše vykonal súd prvého stupňa výlučne na ťarchu navrhovateľa iba preto, aby získal pre seba dostatočný podklad na zamietnutie návrhu. Došlo tak k porušeniu práva navrhovateľa na spravodlivý súdny proces garantovaný v č. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo veci bolo pritom možné rozhodnúť len na základe predloženej zmenky, z ktorej uplatnené právo vyplýva bez ďalšieho vzhľadom na jej povahu cenného papiera. Pre neexistenciu obrany zo strany odporcu bol tak okresný súd dokonca povinný urobiť a nemohol neexistenciu tvrdení odporcu nahraďiť vlastným postupom, pretože tým porušil zásadu kontradiktórnosti súdneho konania. Prvostupňový súd tiež vôbec neuviedol dôvody vykonania iných ako navrhovaných dôkazov. Poukázal na to, že je majiteľom platnej zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Nemá, a na uplatnenie práva zo zmenky ani nepotrebuje mať, žiadne iné informácie či dokumenty súvisiace s inými vzťahmi medzi pôvodným vlastníkom zmenky a jej vystaviteľom. Záväzok zo zmenky je samostatným abstraktným záväzkom a nemožno ho podmieňovať inými skutočnosťami ako sú uvedené na zmenke. Toto prvostupňový súd ignoroval a ustanovenia Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Sb. /ďalej len ZZŠ/ neaplikoval a nezaoberal sa tak vôbec predmetom sporu. Predovšetkým ignoroval § 17 ZZŠ, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. V zmenkových vzťahoch tak odporca nie je oprávnený vznášať voči majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky z vlastných vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak táto obrana nie je dovolená odporcovi, o to menej môže vzísť priamo zo strany súdu. Kauzálne námietky vo všeobecnosti nemôžu byť vznesené zo strany súdu, pretože majú hmotnoprávny charakter a zo strany súdu tak dochádza k porušeniu rovnosti strán sporu. Pre uvedené dôvody tak súd prvého stupňa nemohol vôbec vychádzať z kauzálnych námietok, a pokiaľ na ich základe prijal záver o neplatnosti zmenky, resp. neopodstatnenosti uplatnenej pohľadávky a neprípustnosti návrhu, nie je tento jeho záver správny. Podľa čl. 4 Nariadenia je pohľadávka neopodstatnená a návrh neprípustný výlučne z dôvodov tam uvedených pričom ani jeden z nich neprichádza v danom prípade do úvahy. Vychádzajúc z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25 Cdo 1839/2000 mal navrhovateľ za to, že zmenkový záväzok je úplne samostatný a od záväzku, ktorý bol dôvodom jeho vzniku oddelený. Ani pri zabezpečovacej zmenke tak nie je daná jej akcesorická povaha k inému záväzku. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný, samostatný a celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky. Napadnuté rozhodnutie považoval navrhovateľ ďalej aj za prekvapivé a tým spôsobujúce odňatie možnosti konať pred súdom, pretože súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že odporcovi bol poskytnutý spotrebiteľský úver, i keď túto skutočnosť v konaní nikto netvrdil ani nepreukázal. Navrhovateľ napokon poukázal na to, že nebol správny záver súdu prvého stupňa o neprijateľnosti dohody o vyplňovacom práve, pretože samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal vystavenie blankozmenky na zabezpečenie spotrebiteľského úveru. Na podporu svojich tvrdení citoval o.i. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove a Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktoré v obdobných veciach prijali závery v prospech odvolacích tvrdení navrhovateľa a konštatovali dôvodnosť obdobných návrhov navrhovateľa. Uvedené dôvody odvolania navrhovateľ právne kvalifikoval podľa ustanovení § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. /iná vada s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci/, § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. /odňatie možnosti konať pred súdom/ a § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. /nesprávne právne posúdenie veci/.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadril.

Písomným podaním doručeným súdu prvého stupňa dňa 23.12.2015 navrhovateľ vzal čiastočne späť návrh na začatie konania, a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne, čím si navrhovateľ uplatnil v tomto konaní len zmenkový úrok vo výške 0,06% denne.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti a vo výroku o náhrade trov konania bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Odvolací súd najskôr posudzoval účinky navrhovateľom čiastočného späťvzatia návrhu na začatie konania, a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne. Navrhovateľ vzal v tejto časti návrh späť v priebehu odvolacieho konania, preto odvolací súd rozhodoval o čiastočnom späťvzati návrhu na začatie konania postupom podľa § 208 O.s.p.. Odporca s čiastočným späťvzatím návrhu nevysslovil nesúhlas, preto odvolací súd čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne pripustil, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto zamietajúcej časti zrušil a konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zastavil.

Odvolací súd ďalej vecne preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšujúcej napadnutej zamietajúcej výrokovej časti a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku v tejto časti podľa § 219 ods. 2 O.s.p.. K odvolacím námietkam navrhovateľa a na zdôraznenie jeho správnosti uvádza nasledovné:

Z obsahu spisu vyplýva, že odporca nevzniesol kauzálne námietky voči uplatnenému zmenkovému nároku. Súčasne je zo spisu zrejmé, že úverovú zmluvu a všeobecné obchodné podmienky, ktoré pre potreby rozhodnutia vykonal ako dôkaz súd prvého stupňa, nenavrhol ako dôkaz žiaden z účastníkov konania. Súd prvého stupňa obstaral tieto listiny z vlastnej iniciatívy z ním vedeného exekučného spisu, ktorý si za tým účelom pripojil. Pred rozhodnutím vo veci upovedomil účastníkov, že tieto dôkazy mieni vykonať k zisteniu, či uplatnený nárok nie je nárokom zo spotrebiteľskej zmluvy, listiny im zaslal a poskytol im primeranú lehotu na vyjadrenie sa k týmto dôkazom.

Jedna zo zásadných odvolacích námietok navrhovateľa tkvie v tom, že použitý procesný predpis, v tomto prípade Nariadenie (ES) č. 861/2007, neumožňuje súdu za určitých procesných okolností /navrhovateľ uvádza nevyjadrenie sa odporcu stanoveným postupom/ rozhodnúť inak ako vyhovujúcim rozhodnutím. Tento názor navrhovateľa je principiálne nesprávny. I keď vo všeobecnosti súčasné procesné predpisy civilného sporového konania prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii účastníka konania /zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania/, súd nie je a nemôže sa stať iba automatom na vytvorenie exekučného titulu vychádzajúcim iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. V akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Ani náležitý procesný postup tak nemôže za žiadnych okolností viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré by učinilo vykonateľným nárok založený na takých excesoch, ako je zjavná absolútna neplatnosť právneho úkonu, zneužitie práva, šikanózny výkon práva a podobne. To neznamena, že by zodpovednosť za výsledok sporu nemala byť zásadne na účastníkovi a ani to, že by súd mal nahrádzať jeho pasivitu. Je však potrebné vnímať hranicu, po ktorú môže byť nepriaznivý výsledok sporu odôvodniteľný prístupom účastníka k uplatneniu svojich práv v konaní, ale za ktorou je súd povinný zamedziť tomu, aby svojou autoritou aproboval nežiaduce použitie práva. Toto postavenie súdu ako živého posudzovateľa a nie iba automatu na rozhodnutia je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v ustanoveniach procesných predpisov stanovujúcich ich základné princípy vychádzajúce z hodnotových základov spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 preambuly. Nebolo by bolo možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť. Vzhľadom na to bol súd prvého stupňa aj v procese podľa Nariadenia oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením návrhu, a to aj za situácie absentujúceho vyjadrenia odporcu k návrhu a bol oprávnený aj na vykonanie nenavrhaných dôkazov, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobovaniu zjavne neprimeraného použitia zmenky. Nebolo možné ponechať bez povšimnutia, že samotná listina navrhovateľom predloženej zmenky obsahuje údaje, z ktorých vznikajú závažné pochybnosti o kvalite kauzálneho vzťahu zmenky, a teda aj pochybnosti, či predložená zmenka, i keď platná, odporcu skutočne zaväzuje k plneniu na jej základe. Je nepochybné, že zmenka bola vydaná na rad spoločnosti J., s.r.o., o ktorej je z verejného registra /obchodný register/ zrejmé, že je poskytovateľom úverov, a že nie je bankou. Súčasne zmenka obsahuje údaj „číslo zmluvy“ s viacmiestnym číselným údajom, javí sa vystavená v sérii viacerých typovo totožných zmieniek s predtlačeným remitentom v osobe spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., predtlačeným zmenkovým úrokom 0,25 % denne /91,25 % ročne/ a súčasne v predtlačí predpokladá rozlišovanie, či je vystaviteľom fyzická osoba nepodnikateľ alebo živnostník /alternatívne uvádza obsah kolóniek ako napríklad rodné číslo/IČO a podobne/. Zo samotného obsahu zmenky sa s vysokou pravdepodobnosťou javí, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu /§ 52 Občianskeho

zákonníka/. S uvedenou sumou znalostí získaných zo samotnej zmenky a obchodného registra je potrebné akceptovať danosť objektívnych významných pochybností súdu o použití zmenky v súlade s právom. Odstránenie týchto pochybností bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Preto bol súd prvého stupňa oprávnený vykonať za účelom odstránenia uvedených pochybností ďalšie dokazovanie, a to na základe ustanovenia § 120 ods. 1 in fine O.s.p.. Toto ďalšie dokazovanie však nevykonával na preukázanie tvrdení, ktoré by boli neprípustne dovodzované súdom bez ich pôvodu od účastníkov, ale iba na odstránenie pochybností vyplývajúcich priamo z najvýznamnejšieho dôkazu predloženého navrhovateľom, teda zo zmenky.

Uvedený postup súdu prvého stupňa je v súlade so stanoviskom, ktoré vyplynulo zo spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.10.2015, podľa ktorého v prípade ak z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Súčasne spôsob vykonania dokazovania zvolený súdom prvého stupňa zabezpečil účastníkom konania možnosť vyjadriť sa k dôkazom a nedošlo pri ňom k odňatiu možnosti konať pred súdom. Oboznámenie účastníka so zámerom vykonať dokazovanie konkrétnym listinným dôkazom a ku konkrétnej skutočnosti, za súčasného zaslania listinného dôkazu účastníkovi a poskytnutia primeranej lehoty na vyjadrenie, je ústavne konformný spôsob dokazovania aj bez nariadenia pojednávania, tak ako to konštatuje Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 499/2012 zo dňa 10.7.2013.

Popri procesných aspektoch konania je druhý zásadný odvolací dôvod založený na povahe uplatneného nároku ako nároku zo zmenky. Teda špecifického nároku vyžadujúceho na jeho preukázanie v zásade len listinu zmenky. Tu navrhovateľ tvrdí, že svoj nárok dostatočne preukazuje platnou zmenkou a opakovane poukazuje na nadobudnutie zmenky indosamentom a jeho účinky vylučujúce voči nemu obranu vychádzajúcu z kauzy zmenky. Dokazovanie ďalších skutočností súdom prvého stupňa považuje preto navrhovateľ za neprípustné.

Z hľadiska skutkového stavu sú pre posúdenie vecnej správnosti výroku napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa podstatné dve skutkové okolnosti. Danosť prevodu zmenky indosamentom a pôvod zmenky v spotrebiteľskom vzťahu. Indosament je tvrdený samotným navrhovateľom a je zrejмый aj zo zmenky. Čo sa týka pôvodu zmenky v spotrebiteľskom vzťahu, k prípustnosti dokazovania tejto skutočnosti sa odvolací súd vyjadril vyššie. Vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, považuje odvolací súd pôvod zmenky v spotrebiteľskom vzťahu za preukázaný, keď postavenie spoločnosti J., s.r.o. ako dodávateľa, odporcu ako spotrebiteľa, ako aj vystavenie zmenky za účelom zabezpečenia poskytnutého úveru plne zodpovedá obsahu úverovej zmluvy. Medzi spoločnosťou J., s.r.o. a odporcom teda došlo k dohode o vystavení zmenky, ktorá dala vzniknúť zmenke /zmenková zmluva/ a z povahy účastníkov ako dodávateľa a spotrebiteľa je aj táto zmenková zmluva zmluvou spotrebiteľskou /§ 52 Občianskeho zákonníka/. Na jej posúdenie je preto nevyhnutné aplikovať ustanovenia § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vystavenia zmenky.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení ku dňu vystavenia zmenky /18.12.2008/, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení ku dňu vystavenia zmenky /18.12.2008/, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Východiská právneho postavenia spotrebiteľa principiálne zakotvené v citovaných ustanoveniach vylučujú, aby bolo právne postavenie spotrebiteľa oslabované. K oslabovaniu práv spotrebiteľa nesmie dôjsť nepoužitím právneho predpisu, ktorý je spotrebiteľovi na prospech /§ 52 ods. 2 Občianskeho

zákonníka/, ale ani zmluvným vytvorením nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa /§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka/. Zákonné i zmluvné inštitúty, ktoré v iných právnych vzťahoch majú za následok dovolené oslabenie právneho postavenia jednej zmluvnej strany, sú tak v spotrebiteľskej zmluve neprípustné, pokiaľ sú na ťarchu spotrebiteľa. Niet pochýb, že indosament zmenky je práve takým inštitútom, ktorý má účinky významného oslabenia jednej strany zmenkovej zmluvy - pri vlastnej zmenke v zásade oslabenie postavenia zmenkového dlžníka /§ 17 ZZŠ/. Na tejto okolnosti napokon podstatnou mierou stavia svoje stanovisko navrhovateľ, keď tvrdí, že práve indosament, na základe ktorého zmenku nadobudol, nedovoľuje, aby boli zohľadnené okolnosti vzniku zmenky. Tento názor je však principiálne nesprávny.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 ZZŠ, každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I § 11 ods. 2 ZZŠ, ak pojal vystaviteľ do zmenky slová "nie na rad" alebo inú doložku rovnakého významu, možno previesť zmenku len vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cesie).

Podľa čl. I § 17 ZZŠ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Z citovaných ustanovení čl. I § 11 ZZŠ vyplýva, že zo zákona je každá zmenka prevoditeľná indosamentom, pokiaľ v nej výslovne nie je uvedený text „nie na rad“. Aj keď teda účastníci pri uzatváraní dohody o použití zmenky - zmenkovej zmluvy, prevoditeľnosť zmenky indosamentom nedohodnú, nastáva zo zákona. V zmysle citovaných ustanovení čl. I § 17 ZZŠ má potom indosament zmenky tie účinky, že žalovaný zo zmenky, v tomto prípade spotrebiteľ, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Indosamentom zmenky sa tak spotrebiteľ ako zmenkový dlžník dostáva do situácie, že sa nemôže dovoliavať zákonnej ochrane svojich práv ako slabšej zmluvnej strany v spotrebiteľskom vzťahu /napríklad poukazom na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktoré sa mohli premietnuť do zmenkovej sumy a podobne/, ibaže by preukázal, že majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní konal vedome na jeho škodu, čo môže byť veľmi ťažké, prakticky nemožné.

Zákon však súčasne umožňuje, aby účastníci v zmenkovej zmluve, prevoditeľnosť zmenky indosamentom vylúčili /§ 11 ods. 2 ZZŠ/, čo by malo za následok, že spotrebiteľ ako zmenkový dlžník bude mať v prípade prevodu zmenky zachované námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom zmenky. Ustanovenie § 11 ods. 2 ZZŠ umožňujúce vylúčiť prevoditeľnosť indosamentom tak predstavuje práve také ustanovenie, ktoré je na prospech spotrebiteľa a v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa preto v prípade zmenky vychádzajúcej zo spotrebiteľského vzťahu a vystavenej spotrebiteľom musí ako spotrebiteľovi prospešnejšie použiť vždy. Porušenie tohto zákonného príkazu zakladá rozpor zmenkovej zmluvy so zákonom a tým jej neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Nevylúčenie prevoditeľnosti zmenky, ktorá sa týka spotrebiteľského vzťahu a z ktorej je zmenkovým dlžníkom spotrebiteľ, indosamentom podľa § 11 ods. 2 ZZŠ je porušením povinnosti použiť v spotrebiteľskom vzťahu vždy takú právnu úpravu, ktorá je na prospech spotrebiteľa /§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka/, čo zakladá neplatnosť zmenkovej zmluvy /kauzy zmenky/ podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom.

Principiálne rovnaký právny záver vyplýva aj z rozsudku Vrchného soudu v Prahe sp. zn. 9 Cmo 122/2013 zo dňa 29.4.2013 /Právní rozhledy 13-14/2013, str. 508, tiež www.beck-online.cz/ <<http://www.beck-online.cz/>>, na závery ktorého odkazuje aj Ústavný súd Českej republiky vo svojom náleze sp. zn. IV. 457/2010 zo dňa 18.7.2013 /www.nalus.usoud.cz/, v ktorom sa zaoberal problematikou indosovaných zmienek v spotrebiteľských vzťahoch.

Pre zamietavé rozhodnutie o uplatnenom nároku navrhovateľa tak nebolo potrebné zaoberať sa otázkami parametrov úveru, ktorý predložená zmenka zabezpečovala, ani povahou dohody o vyplňovacom práve ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, či otázkou súladu sumy uplatnenej zo zmenky

s limitmi podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Uplatnený nárok nemožno priznať už preto, že vychádza zo zmenky vystavenej spotrebiteľom bez toho, aby bola pri dohode o použití zmenky, teda pri uzatváraní zmenkovej zmluvy vylúčená prevoditeľnosť tejto zmenky indosamentom. Rozhodne sa nejedná o vylúčenie použitia zmenky v spotrebiteľskom vzťahu, ako na to poukazuje navrhovateľ argumentujúc výslovnou úpravou jej použitia v zákone o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z.. Tu prijaté závery iba zohľadňujú, že na špecifické postavenie spotrebiteľa je potrebné prihliadať v akomkoľvek právnom vzťahu, čo navrhovateľom citované rozhodnutia Krajských súdov Banská Bystrica a Prešov, ktoré boli o obdobnom nároku navrhovateľa vydané v jeho prospech opomínajú a zmenkové právo používajú izolovane bez zohľadnenia špecifického postavenia účastníkov zmenkového vzťahu.

Na základe týchto záverov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšujúcej napadnutej zamietajúcej výrokovej časti ako aj vo výroku o náhrade trov konania podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 a ust. § 151 ods. 1 O.s.p., kedy úspešnému odporcovi v konaní náhrada trov odvolacieho konania priznaná nebola, nakoľko tento si žiadne trovy odvolacieho konania neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.